

اوراق و اسناد تعهد آور

اسنادی که فعالیت‌های تجاری را شامل شده و معرف وجود طلبی در سررسید معین باشند اسناد تجاری تلقی گردیده و معمولاً در معاملات تجاری مورد استفاده تجار (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) قرار می‌گیرند.

طبق آئین‌نامه موقت تنزیل اسناد و اوراق تجاری به آن دسته از اسناد، اوراق تجاری اطلاق می‌شود که مفاد آن حاکی از بدهی ناشی از معاملات تجاری باشد. این اسناد و اوراق به علت امضاء هایی که در متن و ظهر آنها وجود دارد از نظر قانون دارای مزایای خاصی هستند. در قانون تجارت ایران در خصوص این اوراق تحت عنوان برات، سفته، چک با ذکر شکل و شرایط تنظیم و همچنین حقوق صاحبان آن اسناد و مسئولیت کسانی که به نحوی از انحاء در تنظیم آن اسناد نقشی داشته‌اند، توضیح داده شده است.

اسناد تجاری عبارتند از:

۱- سفته یا فته طلب

۲- برات

۳- چک و ...

۱-۸- سفته (فته طلب):

بر اساس مفاد ماده ۳۰۷ قانون تجارت، سفته سندی است که به موجب آن امضاء کننده تعهد می‌کند مبلغی را در موعد معین یا عندالمطالبه در وجه حامل یا شخص معین و یا به حواله کرد آن شخص کارسازی نماید.

بموجب ماده ۳۰۸ قانون تجارت، سفته علاوه بر امضاء یا مهر باید دارای تاریخ و متضمن مراتب ذیل باشد:

۱- مبلغی که باید تأدیه شود با تمام حروف

۲- گیرنده وجه

۳- تاریخ پرداخت

علاوه بر شرایط فوق، قانون تجارت (ماده ۳۰۹) تمام مقررات راجع به بروات تجاری را در مورد سفته نیز لازم‌الرعایه دانسته است.

۲-۸- برات:

برات نوشته‌ای است که به موجب آن براتکش به دیگری دستور می‌دهد که به دیدار یا چند روز پس از دیدار یا در سررسید معین مبلغی را در وجه یا به حواله کرد خود او یا شخص ثالث بپردازد.

برطبق ماده ۲۲۳ قانون تجارت، برات علاوه بر امضاء یا مهر براتکش باید دارای شرایط ذیل باشد:

۱- قید کلمه (برات) در روی ورقه

۲- تاریخ تحریر (روز و ماه و سال)

۳- اسم شخصی که باید برات را تأدیه کند

۴- تعیین مبلغ برات

۵- تاریخ تأدیه وجه برات

۶- مکان تأدیه وجه برات اعم از این که محل اقامت محال علیه باشد یا محل دیگر

۷- اسم شخصی که برات در وجه یا حواله کرد او پرداخت می‌شود.

۸- تصریح به این که نسخه اول، دوم، سوم و یا چهارم است.

ماده ۲۲۵- تاریخ تحریر و مبلغ برات با تمام حروف نوشته می‌شود اگر مبلغ بیش از یک دفعه به تمام حروف نوشته شود و بین آنها اختلاف باشد مبلغ کمتر ملاک اعتبار است. اگر مبلغ با حروف و رقم هر دونوشته شده و بین آنها اختلاف باشد مبلغ با حروف، معتبر است.

ماده ۲۲۶- در صورتی که برات متضمن یکی از شرایط اساسی مقرر در فقرات

۲-۳-۴-۵-۶-۷ و ۸ ماده ۲۲۳ نباشد مشمول مقررات راجع به بروات تجاری نخواهد بود.

ماده ۲۴۴- در صورتی که موعد پرداخت برات با تعطیل رسمی مصادف گردد باید روز بعد از تعطیل، وجه

تأدیه شود.

۳-۸- تبیین واژه‌ها:

در این قسمت جهت تبیین واژه‌های کاربردی مرتبط با بحث سفته و برات به تشریح هریک از آنها به شرح ذیل می‌پردازیم:

۱- براتکش (محیل):

براتکش یا برات دهنده شخصی است که برات را عهده براتگیر صادر و درخواست پرداخت آن را می‌نماید، برای آنکه تعهد محقق شود براتکش باید ذیل اوراق و اسناد صادره را امضاء نماید.

۲- براتگیر (محال علیه):

براتگیر شخصی است که برات عهده او صادر شده و باید وجه آن را پرداخت کند براتکش باید نام شخص حقیقی یا حقوقی را که پرداخت وجه برات به عهده اوست (براتگیر) در برات بنویسد تا دارنده برات برای وصول وجه آن به براتگیر رجوع نماید.

۳- ذینفع یا گیرنده وجه برات (محال له):

صدور برات در وجه حامل غیر ممکن است. برات را می‌توان در وجه شخص معین و یا بحواله کرد شخص معین (ذینفع) صادر نمود.

۴- متعهد سفته

شخصی است که با امضای آن تعهد می‌کند مبلغ سفته را در موعد معین یا عندالمطالبه کارسازی نماید.

۵- واگذارنده:

واگذارنده شخصی است که برات، سفته و یا چک را به بانک جهت وصول واگذار کرده و وجه آن به نفع او صادر و یا ظهرنویسی شده باشد.

۶- قبول برات:

قبول تعهد از جانب براتگیر می‌باشد که به موجب آن براتگیر متعهد می‌گردد وجه برات را در سررسید پرداخت نماید. در صورتی که برات به وعده از دیدار باشد، تاریخ قبولی باید به تمام حروف نوشته شود.

اگر قبولی بدون ذکر تاریخ نوشته شود، تاریخ برات، تاریخ رویت محسوب می‌شود. هر عبارت که براتگیر در برات نوشته و امضاء یا مهر نماید، قبولی محسوب می‌شود مگر این که عبارت، صراحتاً دلیل بر عدم قبول باشد. اگر عبارت فقط دلیل بر عدم قبول یک جزء از برات باشد، بقیه وجه برات قبول شده تلقی و چنانچه براتگیر بدون قید عبارتی برات را امضاء یا مهر کند، برات قبول شده محسوب می‌گردد.

قبولی برات مشروط، موجب می‌شود که برات نکول شده محسوب گردد، معهداً براتگیر در حدود شرطی که پذیرفته، مسئول پرداخت وجه برات می‌باشد. برات باید به محض ارائه یا حداکثر ظرف مدت ۲۴ ساعت از تاریخ ارائه، قبول یا نکول شود.

۷- نکول:

منظور از نکول، عدم قبول برات از سوی براتگیر است. به موجب ماده ۲۳۵ قانون تجارت: "برات باید به محض ارائه یا منتهی در ظرف ۲۴ ساعت از تاریخ ارائه، قبول یا نکول شود."

۸- تاریخ تحریر و مبلغ برات:

تاریخ تحریر برات از نظر محاسبه مرور زمان و صلاحیت قانونی براتکش و همچنین تعیین سررسید براتهای وعده‌دار حائز اهمیت است مبلغی که در برات ذکر می‌شود باید با تمام حروف نوشته شود.

۹- تاریخ پرداخت وجه برات:

در برات، سررسید باید معین باشد ولی اگر ذکری از تاریخ پرداخت نشده باشد تاریخ قبولی برات، سررسید تلقی می‌گردد. قانوناً تاریخ صدور برات و روز رویت برواتی که به وعده از رویت است محاسبه نخواهد شد.

۱۰- تصریح به این که نسخه اول، دوم، سوم، چهارم و یا الی آخر است.

رویه دیرین حاکی از تعدد نسخ برای صدور یک برات به‌عنده یک نفر با مبلغی معین بوده است که در قانون تجارت این موضوع جزء شرایط لازم برای صحت برات آمده است به‌همین دلیل در متن برات چاپی، ذکری از نسخه چندم نیز شده است. اما برای این که عملی برخلاف قانون انجام نپذیرفته باشد در روی برات به‌ذکر نسخه اول اکتفامی شود ولی ممکن است در روابط داخلی و تجارت بین‌الملل از نسخه‌های متعدد برات استفاده شود.

۴-۸- وجوه تمایز بین سفته و برات

- ۱- صدور برات معامله تجارتي است اگرچه از طرف غير بازرگان صادر شده باشد درحالي که صدور سفته معامله تجارتي نيست مگر آنکه بين بازرگانان يا براي امور بازرگاني صادر گردد.
- ۲- در برات معمولاً سه نفر دخالت مي نمايند (محيل - محال عليه - محال له) درحالي که در سفته دو نفر دخالت دارند. (متعهد - متعهدله)
- ۳- براي برات وجود محل لازم است يعني براتکش بايد از براتگير طلبکار بوده و يا اعتباري نزد وي داشته باشد درصورتی که در سفته وجود محل ضرورت ندارد.
- ۴- برات را بايد به قبولى براتگير رسانيد درصورتی که سفته خود از طرف متعهد قبول شده است، به عبارت ديگر سفته به محض صدور، دين متعهد است درصورتی که برات پس از قبولى براتگير بدهی وي تلقی می شود.
- ۵- در برات قيد اسم محال له الزامی است ولی در سفته می توان بدون ذکر محال له در وجه حامل صادر کرد.

۵-۸- اهميت سفته و برات

معاملات بازرگانی معمولاً نقد انجام نمی شود، بلکه سهمی از آن نقد و بقیه با تنظیم سفته و برات بین خریدار و فروشنده شکل می پذیرد برای مثال اگر یک کارگاه توليدي را در نظر بگیريم که برای توسعه عمليات توليدي خود بخواهد از تسهیلات مالی بانک استفاده نماید با امضای قرارداد و تنظیم سفته یا برات متعهد پرداخت بدهی خود طی مدت معین خواهد شد. همينطور موسسات صنعتی که بخواهند ماشین آلات و مواد خام مورد نیاز خود را از کشورهای بیگانه تأمین نمایند در برابر این خریدها ملزم به پرداخت قسمتی نقد و بقیه به صورت بروات در سررسیدهای معین خواهند شد، سپس کالایی را که تولید می کنند به عمده فروش نیز با اخذ سفته و برات واگذار می نمایند و عمده فروش معاملات خود را با خرده فروش نقد و نسبه انجام می دهد. خرده فروش به مصرف کننده نهایی جنس خود را گاهی نقد و زمانی اقساطی به فروش می رساند و در تمامی این موارد سفته و برات و چک جانشین پول می گردد و همه از این روش منتفع می شوند و در عين حال موجب گسترش امور بازرگانی و افزایش سطح زندگی مردم و رشد اقتصادی جامعه می گردد.

بانک نیز به نوبه خود با به کارگیری منابع پولی خویش از طریق خرید اسناد تجارتي (سفته و برات) ناشی از انجام معاملات بازرگانی از بازرگانان حمایت و خود نیز سود می برد.

۶-۸- مسئولیت امضاء کنندگان برات

کليه کسانی که برات را به هر عنوان امضاء نموده اند در مقابل دارنده برات مسئولیت تضامنی دارند و در صورت عدم پرداخت برات در سررسید، دارنده برات می تواند بدون رعایت تقدّم و تأخّر به هر کدام از آنها که بخواهد برای وصول وجه برات مراجعه نماید. دارنده برات می تواند به هریک از پشت نویسان یا به چند نفر یا به تمام آنها یا به براتکش منفرداً یا مجتمعاً رجوع نماید. لذا باید توجه نمود پشت نویسی فقط یک انتقال طلب ساده نيست بلکه با پشت نویسی، پرداخت وجه برات تضمین می شود ضمناً دارنده برات

می تواند در صورتی که وجه برات در سر رسید وصول نشود علاوه بر مبلغ اصل برات خسارتی را که برای وصول برات متحمل شده است از هریک از امضاء کنندگان برات، مطالبه نماید.

۷-۸- انواع ظهر نویسی (پشت نویسی)

۱- پشت نویسی جهت انتقال: یعنی کلیه حقوق ناشی از برات را به دیگری منتقل کردن، به عبارت دیگر واگذاری برات به دیگری است.

۲- پشت نویسی به عنوان وکالت: یعنی دارنده برات یا سفته، شخصی را به عنوان وکیل برای وصول وجه بروات خود معین می کند. مثلاً برواتی که برای وصول به بانک واگذار می شود، توسط دارنده برات به عنوان وکالت پشت نویسی می شود یعنی واگذارنده برات بانک را وکیل خود نموده تا وجه برات را وصول نماید. در این حالت پس از فوت موکل، وکیل معزول نخواهد شد و بانک نسبت به وصول بروات اقدام و چنانچه بروات فوق با وخواست باشد وخواست نامه تهیه و برای ورثه مربوطه ارسال خواهد نمود و در صورتی که وراثت متوفی صغیر باشند، وخواست نامه مزبور را به اداره قیومیت یا سرپرستی ارسال خواهد داشت.

۳- پشت نویسی به عنوان وثیقه: برات چون دارای ارزش مالی است ممکن است به وسیله دارنده آن، برای تحصیل اعتبار یا اخذ تسهیلات به وثیقه گذاشته شود.

۴- پشت نویسی به عنوان تضمین پرداخت (جیرو): چنانچه طلبکار بخواهد علاوه بر متعهد، اشخاصی به عنوان ضامن، مبلغ سفته یا برات را تضمین نمایند از آنان می خواهد که ظهر اسناد مذکور را امضاء نمایند.

۹-۸- انواع بروات

در عنوان حسابهای بانک لفظ سفته و برات با کلمه بروات به کار رفته که شامل هر دو مورد می باشد. بروات را بر حسب وصول آنها می توان به سه دسته تقسیم کرد:

الف- بروات وصولی

- وصولی محلی
- وصولی عهده شهرستانها
- دریافتی از شهرستانها (وصولی و تضمینی آنها)
- ب- بروات تضمینی
- تضمینی محلی
- تضمینی عهده شهرستانها
- پ- بروات خریداری (خرید دین)
- خرید دین محلی
- خرید دین عهده شهرستانها
- دریافتی از شهرستانها خریداری آنها

انواع دسته چک

۱- دسته چکهایی که مورد استفاده مشتریان قرار می گیرد در حال حاضر بشرح ذیل است:

۲۵ برگه فارسی ولاتین، ۲۵ برگه سیبا در چهار طرح، ۵۰ برگه فارسی ولاتین و ۱۰۰ برگه

فارسی

دسته چک ۲۵ و ۵۰ برگه مخصوص استفاده اشخاص حقیقی و یا حقوقی و دسته چک ۱۰۰ برگه مخصوص استفاده از حسابهای دولتی (حسابهای بانک مرکزی ج.ا.ا.) می باشد. هنگام تحویل، بهای تمبر و چاپ این دسته چکها از مشتریان دریافت می گردد. دسته چکها معمولاً ۲۵ برگه، ۵۰ برگه و ۱۰۰ برگه هستند ولی امکان دارد که دسته چکهایی با تعداد برگهای کمتری مانند دسته چک ۱۰ برگه هم چاپ و در دسترس قرار گیرد.

۲- دسته چک عهده شعب:

این نوع دسته چکها ۵۰ برگه بوده و در اختیار شعب قرار می گیرد و بنا به درخواست مشتریان (خریداران حواله چکی) عهده شعبه و یا بانک معینی صادر می گردد. هزینه تمبر این دسته چکها از حساب هزینه کل شعبه تأمین می گردد.

آشنایی با قانون چک

حجم بالای معاملات اقتصادی، بالابودن ارقام و مبالغ و کم حجمی و سهولت حمل چک اهمیت و استفاده روزافزون این سند لازم الاجراء را آشکار می سازد. بدین سبب لازم است به منظور پیشگیری عمدی یا سهودی جرایم مربوط به چک و طرح دعای کیفری و حقوقی در صورت نیاز همکاران ارجمند با قانون چک و نحوه بازپس گیری حقوقی از دست رفته ناشی از استفاده سوء از این سند و مواجهه با چک های بلامحل آشنا شوند. این نوشتار با عنوان «آشنایی با قانون چک و نحوه وصول وجه چک بلامحل از طریق طرح دعای کیفری و حقوقی و اجرای ثبت» به همین منظور تهیه و تنظیم شده و در اختیار قرار گرفته است. امید است مفید فایده باشد.

گفتار نخست: تعریف و شرح چند اصطلاح:

چک:

ماده ۳۱۰ قانون تجارت چک را اینگونه تعریف کرده است؛ [چک نوشته ای است که به موجب آن صادر کننده وجوهی را که نزد محال علیه دارد کلاً یا بعضاً مسترد و یا به دیگری واگذار می نماید. بدین ترتیب می توان گفت) چک و سیله استرداد و انتقال وجه تودیع شده یا استفاده از اعتبار م صوبه و موجود در یکی از بانکهای قانونی است که معمولاً با استفاده از برگهای ویژه ای که بانک محال علیه قبلاً در اختیار دارندگان حساب گذارده است به عمل می آید. بنابراین چک سند انتقال و وسیله مبادله پول است که در این انتقال سه تن نقش دارند:

-صادرکننده چک یعنی کسی که چک را نوشته و امضاء می کند و به دست گیر می دهد.

-بانک محال علیه یعنی بانک پرداخت کننده وجه مندرج در چک

-ذینفع یا دارنده و یا دریافت کننده چک که اغلب شخص ثالث، وگاهی صادرکننده و دریافت کننده یکی هستند (چک در وجه صاحب حساب)

صادرکننده چک :

شخصی که چک را صادر (یعنی تاریخ و مبلغ را نوشته و امضاء می کند و دریافت کننده را مشخص می نماید) صادر کننده نامیده می شود . صادرکننده حسب قانون باید در تاریخ مندرج در چک به اندازه مبلغ آن در بانک وجه نقد یا اعتبار داشته باشد . و نباید در تاریخ مندرج در چک ، تمام یا قسمتی از وجه را از بانک خارج کند یا دستور عدم پرداخت وجه را بدهد ، صادرکننده نباید چک را بصورتی تنظیم کند که بانک به آن علل از پرداخت وجه خودداری کند . بنابراین چک باید فاقد قلم خوردگی باشد و امضاء آن با امضاء صاحب حساب در بانک مطابقت داشته باشد و اختلافی در مندرجات چک نباشد

دارنده چک :

شخصی است که برای نخستین بار چک را به بانک ارائه می دهد . برای مشخص شدن شخصی که برای اولین بار چک را به بانک ارائه می کند ، بانکها وظیفه دارند به محض مراجعه دارنده ، هویت کامل و دقیق او را با ذکر تاریخ در پشت چک درج نمایند . دارنده چک اعم از کسی است که چک در وجه او صادر شده ، یا به نام او پشت نویسی شده ، یا حامل چک ، یا قائم مقام آنان .

ظهر نویسی :

شخصی است که چک توسط صادر کننده در وجه او صادر شده می تواند با ظهر نویسی (پشت نویسی چک) چک را به دیگری منتقل نماید در چنین حالتی این شخص در پشت چک می نویسد (در وجه.....پرداخت شود) و ذیل نوشته را دو امضاء می نماید بدین ترتیب دارنده یا ذینفع چک شخصی است که نامش ظهر چک نوشته شده است .

بانک محال علیه :

بانکی که چک در وجه آن صادر شده است یعنی بانک پرداخت کننده وجه

چک بلامحل:

چک بلامحل یا چک پرداخت نشدنی آنست که به میزان وجه مندرج در آن ، در بانک محال علیه اعتبار یا وجه نقد نباشد . و یا مندرجات چک مثل امضاء و قلم خوردگی با واقع مطابقت نداشته باشد.

عهده بانک:

یعنی در نزد بانک در متن شکوائیه برای استرداد وجه چک می نویسیم : | یک فقره چک به شماره عهده بانک به مبلغ

شاکی:

شکایت کننده، شخصی که بر علیه صادر کننده چک بلامحل اقامه دعوی کیفری می نماید

مشتکی عنه:

کسی که از او به مرجع قضایی شکایت شده است .

ذی نفع:

کسی است که چک به نام او صادر یا ظهر نویسی شده یا چک به او واگذار گردیده باشد.

تعقیب کیفری:

وقتی که شخص به علت ارتکاب به جرم تحت تعقیب مراجع قضایی قرار می گیرد.

مسئولیت مدنی:

مسئولیت شخص به شکل جبران خسارت ، انجام تعهدات ، وفای به عهد و را گویند.

فرق ظهرنویس با ضامن:

۱- اگر امضاء کننده پشت چک نوشته باشد؛ [مبلغ چک در وجه پرداخت شود] این شخص ظهرنویس محسوب می شود.

۲- اگر امضاء کننده پشت چک نوشته باشد؛ [پرداخت وجه چک را ضمانت می نماید] ضامن محسوب می گردد.

گفتار دوم: انواع چک و مطالبی پیرامون آن

یکم - انواع چک:

۱ - چک عادی: چکی است که اشخاص عهده بانکها به حساب جاری خود صادر و دارنده آن تضمینی جز اعتبار صادر کننده آن ندارد.

۲ - چک تأیید شده: چکی است که اشخاص عهده بانکها به حساب جاری خود صادر و توسط بانک محال علیه پرداخت وجه آن تأیید می شود.

۳ - چک تضمین شده: چکی است که توسط بانک به عهده همان بانک به درخواست مشتری صادر و پرداخت وجه آن توسط بانک تضمین می شود.

۴ - چک مسافرتی: چکی است که توسط بانک صادر و در وجه آن در هر یک از شعب آن بانک توسط نمایندگان و کارگزاران آن پرداخت می گردد.

دوم - ویژگی های چک:

چک برای اینکه از طرف بانک قابل وصول باشد باید شرایط ذیل را دارا باشد؛

۱ - محل صدور (شامل نام بانک و شعبه و کد شعبه که توسط بانک نوشته می شود)

۲ - تاریخ صدور (که توسط صادرکننده نوشته می شود . حسب قانون تجارت پرداخت وجه چک نباید وعده دار باشد)

۳ - امضاء صادرکننده چک (که با امضای وی در بانک باید مطابقت داشته باشد).

۴ - مبلغ چک و نام شخصی که چک در وجه او صادر شده است .

چند نکته :

- چک از اسناد لازم الاجراست

- صادر کننده چک باید در تاریخ مندرج در آن معادل مبلغ مذکور در بانک محال علیه وجه نقد داشته باشد .

- هرگاه در متن چک شرطی برای پرداخت ذکر شده باشد بانک به آن شرط ترتیب اثر نخواهد داد .

- هرکس با علم به بسته بودن حساب بانکی خود مبادرت به صدور چک نماید عمل وی در حکم صدور چک بی محل خواهد بود و به مجازات مندرج در قانون چک می رسد .

- صادر کننده چک می تواند بنا به دلائل منطقی (مثل به سرقت رفتن چک) دستور عدم پرداخت وجه چک را به بانک محال علیه بدهد . این دستور باید کتبی ، صریح باشد و علت عدم پرداخت در آن ذکر شود . (فرم شماره یک)

- دارنده چک می تواند علیه کسی که دستور عدم پرداخت داده شکایت کند .

- در مواردی که ذی نفع دستور عدم پرداخت وجه چک را می دهد ، بانک مکلف است . وجه چک را تا تعیین تکلیف آن در مرجع رسیدگی یا انصراف دستور دهنده در حساب مسدودی نگهداری نماید .

- بانکها مکلفند در روی هر برگ چک نام و نام خانوادگی صاحب حساب را قید نمایند .

- بانکها مکلفند کلیه حسابهای جاری اشخاص را که بیش از یک بار چک بی محل صادر کرد و تعقیب آنها منتهی به صدور کیفر خواست شده باشد بسته و تا ۳ سال تمام به نام آنها حساب جاری دیگری باز ننماید . اسامی چنین اشخاصی را بانکها به بانک مرکزی گزارش می نمایند .

- در صورتی که چک به وکالت یا نمایندگی از طرف صاحب حساب اعم از شخص حقیقی یا حقوقی صادر شده باشد ، صادر کننده چک و صاحب حساب متضامناً مسئول پرداخت وجه چک خواهند بود .

- هر کس مرتکب بزه صدور چک بلامحل گردد به شرح مندرج در قانون چک مجازات خواهد شد .

-مجازات مرتکب بزه صدور چک بلامحل شامل مواردی که ثابت شود چکهای بلامحل بابت معاملات نامشروع و یا بهره‌رئبوی صادر شده نمی باشد.

-حسب نظریه فقهای شورای نگهبان اصدار چک بلامحل که عرفاً کلاهبرداری و فریب طرف شمرده می شود به وسیله حاکم شرع قابل کیفر و تعزیراست.

-حسب نظریه مشورتی اداره حقوقی دادگستری و با توجه به ماده ۳۱۰ قانون تجارت به نظر می رسد بانک بتواند وجه چکهایی را که صاحب حساب آن در زمان حیات خود صادر نموده و سپس فوت کرده است پرداخت نماید زیرا به محض صدور چک صاحب حساب وجه آن را به شخص دیگری واگذار کرده است.

-چک فقط در تاریخ مندرج در آن یا پس از تاریخ مذکور قابل وصول از بانک خواهد بود.

-قانون تجارت محدودیتی برای مدت ارائه چک و مطالبه وجه آن از بانک محال علیه پیش بینی نکرده است . ولی طبق مصوبه کمیسیون حقوقی بانکها در سال ۱۳۶۳ تا ده سال می توان برای وصول وجه چک به بانک مراجعه کرد.